

ERDÉLYI GAZDA

AZ ERDÉLYI GAZDASÁGI EGYLET

HIVATALOS

KÖZLÖNYE.

Megjelenik minden kedden egy iven és az egyleti tagoknak ingyen küldetik meg.

Nem tagok egész évre 2 frittal fizethetnek elő, féléves előfizetés el nem fogadtatik.

Pénz- és értékküldemények az

ERDÉLYI GAZDA KIADÓ-HIVATALÁHOZ,
a lap szellemi részét illető közlemények az
ERDÉLYI GAZDA SZERKESZTŐSÉGÉHEZ
czimzendő.

A hirdetési díjszabályzatot lásd az utolsó lapon

Szerkesztő bizottság: elnök **Paget János; Berde Aron, Szabó Sámuel, Szentgyörgyi József, Vörös Sándor,**
felelős szerkesztő: **Gamauf Vilmos.**

Tartalom: A gabonaneműeken előforduló néhány rovarellenség rövid felsorolása. Dr. Szaniszló Albert. — A szőlőmetszési és oltási miveletek. — Pályázati hirdetmény. — Egy veleg:

A hárs mint mézlegelő. A lovak tisztítása. Borászati körlevél. A kő- és téglafalak vízmentessé tétele. Lószerszám eltartásának módja. Marhavész elleni intézkedés. — Üzleti heti szemle. — Piaczi árak. —

A gabonaneműeken előforduló néhány rovarellenség rövid felsorolása.

a) Gyökeren:

A törökbuza gyökerén, igen ritkán az árpa és zab gyökerén is, különböző nagyságu, levéltetű (hamuféreg) alakú rovarocskák csoportosan ülnek, melyeknek színe vörös különböző árnyalatokban.

Árpa és buza gyökerén levéltetű kinézésű rovarok csoportosan ülnek; a legkisebbeknek színe fehér, a nagyobbaké zöld, egyes nagyobb zöldszínű példányok kékes fekete színnel tarkázva.

1. *Pemphigus Zeae* Maydis, török buzán és árpán találtam. —

2. *Schizonevra cerealium*. (E fajt mint ujat én állítottam fel; azonban Dr. Horváth ugyanazonosnak mondja a *Sch. venustával* Pap.)

Egy ízben árpaküldeménynyel került hozzám Simontelkéről. Volt egy más esetem is, de ekkor az ugyanazonosságot biztosan meg nem állapíthattam. —

b) Száron és leveleken:

A kikelő vetés szálai a gyökér felett meg vannak rágva, mi leginkább augusztus-októberben fordul elő; a rágás nem nappal, hanem éjjel történik; továbbá a vetés foltos, egy-egy helyen ki nem kelt s ugyanítt a földben tartalmától megfosztott magvak is találkoznak. A földhen kapargatva megtaláljuk a kár okozóját, t. i. egy 8 pár lábú földszinű hernyót, melynek testén számos pontszerű, a testnél rendszeren sötétebb színű fényes chitinelemek vannak.

Fiatal kalászos növények a gyökérig le vannak rágva; vagy pedig a már erősebb vetemények szárai, levelei megrágva, összegöngyölödve, vagy épen elszáradva. A kártétel éjjel történik és annak okozója nappal a földben lyukakban tartózkodik. Ez egy 3 pár lábu piszkos fehérszinű álcza, melynél a szelvények háti oldalán a bőr egy-egy barna chitinlemez képez.

A leveleket megrágó hernyók 6 lábúak, pázsitzöldek, fehér hosszvonalokkal.

Junius vagy juliusban a zab és árpa levelein már távolból szembeötölő hosszú fehér csíkokat látunk; t. i. azoknak megfelelőleg a levélállomány ki van rágva s ugyanott csupasz csigához hasonló nyálkás álczákat találunk.

A gabnafaj idő előtt megszőkül s egyes szemei nem is fejlenek ki. Ezen hiányos fejlődés okának keresésénél a gabnászarat felszakítván, azt találjuk, hogy egyes bütökök válaszfalai keresztül vannak furva egy sárgás fehér láb nélküli álcza által, melyet még aratás után is megtalálunk a tarlón, nevezetesen a szárban közvetlenül a gyökér felett.

Augusztus végén vagy szeptember elején egyes köles és törökbuza példányok megsárgulnak, száruk megtöredezik, a száron kis kerek lyukak, a leveleken fehéres bélsár s a szárban bent egy vagy több 8 pár lábu szürkésbarna hernyó.

A kalászosok szárán és levelein többféle legyek apró fehér álczái vagy (többnyire sárga vagy veres) bábjai kaphatók és pedig különösen az őszi vetésen kitelelés előtt. E légy álczák legtöbbjénél a test első részén szabad szemmel két kis fekete pontot vehetünk észre, melyet ha görcsővel nézünk, láthatjuk, hogy azok chitinszerű rágó szervek. Ugyancsak görcsővel azt is észrevehetjük, hogy légső nyilataik nem oldalt vannak, hanem elől 2, hátul 2 (Stigmenträger).

3. *Agrotis segetum*, vagy más *Agrotis* fajnak hernyója (Erdraupe).

Erdélyben tapasztalásom szerint nagy károkat okozott. Volt rá eset, hogy ezen hernyó miatt egész falu határában újból kellett vetni. Én törökbuza is kaptam. —

4. *Zabrus* (*Carabus*) *gibbus* álczája.

Erdélyből nem ismerem.

5. *Plusia gamma* álczája.

Tömegesen soha sem láttam s kártételeit számba vehetőnek nem tartom. —

6. *Lema melanopa* vagy *L. cyanella* álczája.

Minden évben észlelem. Jelentéktelennek tartom. —

7. *Cephus pygmaeus* álczája (gabnadarázs).

Egyik évben a k.-monostori gazd. tanint. kísérleti területnek buzatáblájában minden 2-ik, 3-ik szálban megtaláltam. —

8. *Botys silacealis* álczája. Jelentékenynek nem tartom. —

9. *Chlorops taeniopus*.

10. *Anthomia coarctata*.

11. *Oscinis frit*.

13. *Opomyza florum* és még több más nem előggő ismert legyek álczái s bábjai. (Ezeket egymástól leginkább csak akkor különböztethetjük meg, ha légygé neveljük őket; álcza és bábkorban nem annyira magáról az állatról, hanem egyéb körülményekből vonhatunk következtetést.)

Chlorops-ra, Anthomiá-ra, Opomizá-ra volt már esetem Erdélyben; de az Oscinis frit, életviszonyaiban előttem teljesen ismeretlen. —

Némely itt előforduló légyálczáknál hiányzik a chitin rágó szerv, tehát a két fekete pont is; továbbá a légszónyalatok nem elől és hátul vannak, hanem oldalt és balra az egyes testszelvényeken.

13. *Cecidomyia destructor*.

Erdélyből soha sem láttam; 10—12 év előtt a budapesti egyetemhez küldött példányokat észleltem.

Megjegyzem itt még azt, hogy a gabonaneműeken előforduló különböző légyfélék álczáit nagyon gyakran szokták félreismerni s tévesen Cecidomyának keresztelni. —

c) Kalászon :

A kalász egyes zsenge (tejes) szemei ki vannak rágva. A kár okozóját nem látjuk, mert a kártétel éjjel történik; hanem a földrögök alatt feltalálhatjuk azt egy fekete futoncz természetű rovar alakjában.

Májusban, júniusban nappal a kalászon cserebogár kinnézésű s természetű, de sokkal kisebb bogarak, melyek a szemeket vagy a virágokat eszik.

A növény száruk alacsonyok maradnak s szokottnál vastagabbak, a felső internodium igen rövid; a kalász a takaró levelekben benn marad és ha ezekből kifejtjük, annak nyelén egy rágott barázdát látunk, mely a kalászon fölfelé folytatódik. E barázdában mintha késsel vagy ollóval levágtuk volna a füzérkéket. A kár okozóját is itt találjuk meg, nevezetesen egy kis fehér álczát, vagy a tonnaidomu bábót, mely sárga vagy vörös barna színű.

Május vagy június elején a kalászon apró, mintegy 1½ milliméter hosszú fekete rovarok, melyek néha nagy mennyiségben kaphatók egy-egy kalászon; aratáskor ugyanezeknek picziny vörös álczái a tejes szemek mellett.

Zabrus (Carabus) gibbus.

E rovar kártételei, mint már fentebb is említém, (4. sz.) Erdélyből nem ismeretesek előttem. —

14. *Anisophia* különböző fajai.

Erdélyben többször tettek kárt. —

15. *Chloropstaeniopus* (nyári generáció).

Egy ízben Simontelkéről árpával kaptam. —

16. *Thrips frumentarius* Beling.

Minden évben találom. 1876-ban országsszerű roppant mennyiségben voltak; de tapasztalatom szerint észrevehető kárt nem tettek. —

d) Magtárban :

A gabna felülete fonalakkal fedve, vagy a gabnaszemek fonalak és bélsár által gomolyokká kötve s e gomolyok közt, vagy pedig épen a gabnaszemekben 8 pár lábú fehér színű kis hernyó van, vagy pedig a megfelelő báb.

17. *Tinea granella* álczája (Weisser Kornwurm).

Kolozsmonostoron többször észleltem.

(Ezzel többé-kevésbé hasonló és hasonló életmódot követő a *Glechia cerealella*, melyet egy Temesvárról hoztam küldött buzamustrában találtam.)

(E rovar életmódja iránt még sok tisztázni való kérdés forog fenn.) —

A gabnaszemeken egy-egy meglágyult pont vagy épen kis lyuk, a gabnaszemben barnafejű, lábaltan álcza, vagy ennek bábja.

Árpával bánó muokások, testük azon részén, mely a gabonával érintkezésbe jött; csakhamar bőrlobot, rühességi tüneteket kapnak; mely bántalom azonban kenőcsök nélkül és hamar elmulik. Az árpa porát göröcsővel vizsgálva, abban roppant sok apró 8 lábú állatocskát találunk.

18. *Calandra granaria* álczája (Schwarzer Kornwurm.) —

19. A tka, mely ez ideig közelebről meghatározva nincs. (Hogy ez nem a rovarosztályba tartozik, azt talán mondanom is fölösleges.)

Egy ízben észleltem Kolozsvár közeléből. Itt azon eset történt, hogy nem kaptak embert a zsákoknak a vasutról lecipelésére; mert kik hozzá nyultak, megrühesedtek. Ez eset után egy vagy két évvel, a magyar alföld egyik (?) városából olvastam hasonló esetet.

Dr. Szaniszló Albert.

A szőlőmetszési és oltási miveletek.*)

(Folytatás.)

A mivelet mód tervezeténél pedig tekintetbe veendő:

Az éghajlat melegsége és nedvessége.

A fekvésnél a hely lapályossága vagy dombossága és az égtáji iránya.

A talaj melegsége, hidegsége, kövérsége és kötöttsége.

A szőlőfaj erős vagy gyenge növése.

Mindezen befolyások számba vételénél csak azon két pont tartandó szem előtt, hogy a tervezett helyen minő melegre számíthatunk s annál fogva mennyire lesz szükséges ott a napsugarak meggazdálkodása.

És hogy a meglevő helyi körülmények között a szőlőfának minő erős vagy gyenge növést várhatjuk. Mert a hol általában kevesebb meleget várhatunk, p. o.: hidegebb és nedvesebb éghajlaton, lapályos vagy északi fekvésen és hideg kötött talajban, ott nem szabad nagy árnyékot csinálni a sűrű ültetés által s ugy kell a mivelet is intézni, hogy a termés minél közelebb essék a földhöz és a nap egész a szőlő földjéig szabadon besüthessen. Tehát ily körülmények között ritkábban kell ültetnünk.

Ellenben meleg és száraz éghajlat alatt, déli fékvésű hegyen laza meleg talajban minden oldalról több melegre számíthatván, az ültetés is sűrűbbre tehető.

Ugy szintén a lapályos fekvésen és kövér, nedves talaj-

ban s az apró fűrtű, és szemű szőlőfajoknál erős a vessző növése, mit felhasználandó — hosszú metszést kell tervbe vennünk, de a hosszabb p. o. szálvesszős mivelet minden esetre ritkább ültetést is kíván, hogy a szálvesszők által okozott nagyobb terjedelemnek elegendő tér adassék.

Ellenben sovány és száraz talajban, hegyen, főképp a nagy fűrtű és szemű fajoknál csak gyenge vessző növést várhatunk s annál fogva hosszú szálvesszős miveletre nem gondolhatunk, hanem sűrűbb ültetés mellett csak rövid csapos miveletet vehetünk tervbe.

Megjegyzendő azonban, hogy a szálvessző erős növése a trágyázás által bárminő körülmények között is elősegíthető s ebből folyólag a szálvesszős mivelet mindenütt kivihető, ha a trágyázást nagyobb nehézségek nem akadályozzák. Egyedüli kivételt csak az oly szőlőtálat képez, hol a felső vékony földréteg alatt állandó köszikla van, mivel itt a trágyázás melegsége inkább gátolja a vessző nevelést, mint elősegitené. Ha tehát a többféle adózásokkal terhelt szőlőültetvényeinket kihasználni kívánjuk, ma már nem szabad a hagyományos szokásokhoz ragaszkodnunk, hanem a követendő szőlő miveletnél fel kell használnunk a helyi kedvező befolyásokat; a mennyire hatalmunkban áll elősegitenünk mesterségesen is a végből, hogy szőlőnkben minél jobb és mentől több bort termelhesünk.

Épen azért bármely szőlőmiveletnél is ez utóbbi két cél tartandó szem előtt s hogy ezeket elérhessük, először is tudnunk kell, miszerint jó bort csak ugy termelhetünk, ha a szőlő-

*) Lásd az „Erdélyi Gazda“ 21-ik számát.

tőkén annyi és oly hosszú csapokat hagyunk meg, melyek szeméből a kihajtott termést a szőlőfa ereje teljesen kifejlesztheti és meg érlelheti.

Másrészről a jóság mellett ma már éppen oly mellőzhetlen feladata a termelőnek a mennyiség fejlesztése is, mit ismét úgy fokozhatunk, ha a szőlőtőkén minél több és hosszabb csapokat hagyunk, de csak oly mértékig, hogy a mennyiség túlfeszítése — ne történjék a minőség rovására. Tehát azt a közép utat kell eltalálnunk, hol a szőlőfa ereje minden évben állandóul a lehető legnagyobb termést hozhatja, de azt egyuttal teljesen ki is fejlesztheti.

Ezt a leghelyesebb közép utat pedig eltalálni nem lesz nehéz, ha a szokásban levő szőlőmiveleteken végig tekintünk s ha a metszés hosszúságában említett szélsőségek mellett a várható termés mennyiségét és minőségét összehasonlítjuk; azt fogjuk ez esetben tapasztalni, hogy míg a legrövidebb kopasz fejre metszett tőke a legjobb esetben is 4—6 fűrtöt hozhat, addig a leghosszabb erdélyi karikás mivelet tőkén 50—60 fűrtöt is találhatunk.

Most már, ha a mennyiségben annyira eltérő termés minőségét vizsgáljuk; úgy találjuk, hogy oly tőkék, melyeknél a tőke gyengeségénél fogva a szemek apróbbak maradtak, mutatkozik ugyan 2—3% különbség a must cukortartalmában, de az erős vesszőjű tőkén, hol a fűrtök szemjei teljesen megnöttek ugyan egy fajta szőlőnél és egy időben leszedve alig $\frac{1}{2}$ vagy 1% cukortartalommal száll alább a karikás mivelet termése a rövid csapos miveletnél. Mely csekély különbség a bor értékében távolról sem csökkent annyit, mint a mennyit nyerünk mennyiségében.

Tehát mindezen kutatásokból szerzett tapasztalataink arra utalnak bennünket, hogy ott, a hol a szőlő talaja elég erővel bír, mi a szőlőfa sok és erős vessző növényéből könnyen felismerhető, inkább a hosszú metszéshez közeledjünk, hogy a talaj tápereje ne a haszontalan vastag vesszők nevelésére, hanem nagyobb mennyiségű termés előállítására használtassék fel. Vagyis röviden összevonva csak azt tartsuk szem előtt, hogy a sok és vastag vesszőjű erős tőkén több és hosszabb csapokat, sőt 1—9 szál vesszőt is hagyhatunk.

Ellenben a kevés és vékony vesszejű gyenge tőkén csak kevesebb és rövidebb csapokban kevesebb szemet kell hagynunk — ha azt akarjuk, hogy az idej termést kifejlesztése mellett még a jövő évre is termő képes vesszőt neveljen.

Mivelet módok osztályozata.

Mint fentebb is említém, az egész Európában elterjedt szőlőmiveletnél vidékenként számtalan-féle szokások vannak elterjedve, melyek ugyan egymástól lényegesen különböznek, de mindamellett sok oly mivelet is vannak, melyek csak igen csekély módosulásban, úgy szólva csak névben térnek el egymástól, de a metszés hosszúságában, tehát a mivelet lényegében egészen megegyeznek és mégis a legcsekélyebb eltérésekkel bíró mivelet is, vidékenként más elnevezésekkel bírnak, melyeknek áttekintését a kezdőre nézve a sokféle elnevezések feltelege megehezitik.

Epen azért, hogy a szokásos szőlőmiveletek lényegükben

könnyen felismerhetők és osztályzatokban áttekinthetők legyenek, jónak találám azokat 3 főosztályra sorozni, ugyanis:

I. Tőke miveletek.

II. Erdélyi karikás vagy czomb-mivelet.

III. Luga s-mivelet osztályába.

I. Tőke-miveletek.

Tőke-miveleteknek nevezzük mindazon miveleteket, melyeknél a szőlőfán a földszinből 5—15 centimeter magassággal, az egy szemre való visszavágások következtében támadt forradásokból — egy vastagodás (tőkefej) képződik, melyből azután 3—4 év múlva a kihajtott 3—5 vessző — a tervbe vett mivelet szerint rövidebb vagy hosszabb csapra, vagy éppen hosszú szálvesszőre metszetvén, adni fogja a szőlő termését.

De a mint ezen tőkefejből kinőtt vesszők rövidebb csapokra vagy hosszabb szálvesszőre metszetnek, megkülönböztetünk:

1. Csapos és

2. Szálvesszős tőke-miveletek.

1. Csapos tőke-miveletek.

Csapos tőke-miveletek mindazok, melyeknél a tőke fejből kinőtt vesszők 1—5 szemes csapok semmi irányban nem hajtatnak meg, hanem természetes állásukban meghagyatnak, ilyenek p. o.:

a.) A kopaszfej metszés:

Melynél a tőkéből kinőtt vesszők minden évben csak egy, az ugynevezett aggszemre metszetnek.

Előnye: a termés tökéletes kifejlesztése;

a termés közelsége által elő állított jó minőség;

a termő szemek elfedhetése.

Hátránya: erős vessző növény és rendkívül kevés termés.

b.) Rövid csapos metszés:

Ennél az aggszemen kívül még 1—2 szem hagyatik meg a csapokon.

Előnye: ugyanaz mint a kopaszfej metszésnek, de valamivel nagyobb termést ad.

Hátránya: itt is erős vesszőnövény és aránylag kevés termés.

c.) Cser és csap metszés.

Egy rövid és hosszú csapos kevert mivelet, melynél 2—3 csap 2—3 szemre, 1—2 csap 4—5 szemre metszetik. Ezen hosszú csapok a következő évben nem metszetnek le a tőkefejről, hanem a belőlük kinőtt vesszőkből 1—2 szál ismét 4—5 szemre metszetik, mi által az ilyen hosszú csapok minden évben 10—15 centimeterrel feljebb ugranak, a lejjebb maradt múlt évi rész pedig cser nevezetűt nyer.

Az értelmesebb metszők a csert legfeljebb két évig hagyják a tőkén, azután pedig többször eltávolítják, de az alatt a tőke másik oldalán a rövid csapokból nőtt vesszőkből más ilyen csernek való hosszú ugar csapot hagynak meg, hogy a két éves cseres csap eltávolításakor már új cseres csap foglaljon helyet. És így felváltva minden tőkén van a metszéskor 1—2 cseres csap, 1—2 új hosszú ugar csap és 2—3 egy-két szemes rövid csap.

Némely értellenebb metszők azonban a csereket 4—5 évig

is meghagyják és a rövid csapok meghagyására keveset gondolnak, hanem azokat gondatlansággal lefaragják, mi által a nedvkeringés egészen a tőke féloldalára, a vén cser-felé irányítatik, mi rendszeren a tőke féloldalának elszáradását vonja maga után.

Előnye: még nagyobb és jó minőségű bortermés.

Hátránya: vigyázatlanság mellett a tőke féloldalúsága és a magas csapok el nem fedhetése.

d.) Hosszu csapok vagy bakmetszés.

A bakmetszésnél a tőkefej képzés után 3—4, 4—5 szemes csapot hagynak, melyek többől többé le nem metszetnek, hanem az ezekből kinőtt vesszőkből egy-egy szál ismét ily hosszúra metszetik, miáltal az így megkezdett hosszú csapok minden évben feljebb ugratva magasabb szarvakat képeznek, a mely kinézésből azután nyerték a szarvas bakmetszés nevezetét.

Előnye: nagymennyiségű termés.

Hátránya: a tőke felugrása és korai elvényülése;
a magasság miatt valamivel silányabb minőségű termés;
a tőkék be nem fedhetése.
(Folytatása köv.)

Pályázati hirdetés.

A kolozs-monostori m. kir. gazdasági tanintézetnél az 18^{81/82}-ik tanévre az I-ső éves tanfolyamban tíz állami alapítványi ösztöndíjas és öt szabadhely megürülvén, ezeknek betöltésére ezennel pályázat hirdettetik.

Ezen helyek elnyeréséért való folyamodványok a következők szerelendők fel.

I. Az állami alapítványi ösztöndíjas helyeket illetőleg:

Ezen helyeket az alapítvány értelmében kizárólag csak Erdély vagy kapcsolt részeiben született, iskolai tanulmányaikat sikerrel végzett, vagyontalan ifjak nyerhetik el. Az ösztöndíj áll: teljes élelmi ellátásból, az intézetbeni lakás, fűtés és világításból, a folyamodó által hozandó ág- és törülközőneműek mosatásából, esetleg ingyenes gyógykezelésből és a tanévek alatt tandíjmentességéből.

Az ezen helyekérti bélyegmentes folyamodványokhoz melléklendő:

1. Iskolai bizonyítvány legalább 6 gymnasiumi vagy 6 reál, vagy 6 polgári iskolai osztályról. Több osztályt vagy érettségi vizsgát felmutatók előnyben leendenek.

2. Keresztelő levél a születési hely s legalább betöltött 16 éves kor igazolására.

3. Szegénységi bizonyítvány.

4. Orvosi bizonyítvány az egészséges ép testalkat igazolására.

5. Szülői vagy gyámi nyilatkozat, hogy a folyamodó részére a szükséges kerti kézi eszközök (kés, olló, körülbelül 4 frt érték) beszereztetnek s 5 frt biztosíték érteletetik. E biz-

tosíték a tanulónak a pálya végeztével vagy egészen, vagy a rontási érték letudásával visszaadatik.

II. Az intézeti szabadhelyeket illetőleg:

Ezen helyek élvezetében az Erdély és kapcsolt részein kívül születettek is részesülhetnek. A szabadhely áll havi 16 frt 50 kr. élelmi költség lefizetése mellett ugyanoly ellátásból, mint a minőben az ösztöndíjasok részesülnek.

Az ezen helyekérti 50 krral bélyegelt folyamodványokhoz melléklendő:

1. Iskolai bizonyítvány, mint fennebb.

2. Orvosi bizonyítvány.

3. Szülői vagy gyámi nyilatkozat, hogy a folyamodóért a fentebbi szükséglet beszerzésén s a biztosítékon kívül a havi élelmi pénz előlegesen s a félévenkénti 10 frt tandíj pontosan fog fizettetni.

Ezen ügybeni folyamodványok f. év július hó 15-éig a m. kir. gazdasági tanintézet igazgatóságához Kolozs-Monostoron (u. p. Kolozsvár) benyújtandók.

Ez alkalommal egyttal tudattatik, miszerint a tanintézetre kül-hallgatók is felvétetnek s számukra a beiratkozási határidő f. év október 1—10-ig tart.

Az intézeti „Szabályzatok“ kívánatra megküldetnek.

Kolozs-Monostor, 1881. év május hó 25-én.

Vörös Sándor,
igazgató.

EGYVELEG.

— A hárs mint méz legelő. A hárs valamennyi növény között a legjobb mézet szolgáltatja s már csak azért is gazdáinknak teljes figyelmére érdemes. A hárs-méz kitűnő ízű, tiszta mint a forrás vize s a piacon minden más mézet felülmul. A hárs épen akkor kezd virágozni, midőn a here és más mézadó növények virágzása véget ért és így a mézelés idejét legalább három héttel gyarapítja és csakugyan nem ismerünk más mézadó növényt, mely ezen időszakban oly bőven és oly huzamosan adja a mézet, mint a hárs; azért ennek ültetését főleg a méhészeknek figyelmébe ajánljuk. De gyors növekvése, sűrű lombzata és magas koránál fogva árnyékfaul is kiválóan alkalmas fasorokban, utcákon és kötéreken. Puha, mindennemű faragvány munkára kedvelt fája, jó szenet ad a rajzhoz és lőporkészítéshez; illatos virága pedig a köhögés elleni ismert gyógyszert, a hársvirágheát szolgáltatja. Mindezen jó tulajdonai miatt e fa kétségkívül több pártolást érdemel, mint a juhar, vagy az u. n. platán vagy a jegenye, mely számos rovarnak nyujtván tanyát egyenesen ártalmasak is mondható. —

* A lovak tisztítása ajánlatosabb este, mint reggel, úgy hogy este azokat jól megtakarítjuk, reggel pedig csak megkeféljük. Az a jeles gyakorlati gazda, ki az eljárást kezdeményezte, úgy van meggyőződve, hogy az így kezelt ló éjszaka át tökéletes nyugalmat élvez és másnap reggel sokkal kevesebb meghűlésnek van kitéve, mint hogy ha reggel az erélyes

takarítás következtében a bőr lyukacsai (pórusai) tulságosan nyitva maradnak. —

— **Körlevél.** A palaczk-bormustrák befogadására már f. évi május hó 1-én megnyitott országos központi mintapincze helyiségeinek hordó borok befogadása céljából való átalakítása, berendezése és teljes felszerelése befejezve lévén, az ászkokkal és üvegállványokkal egyaránt ellátott pinczék készen állnak a beküldendő mustaborok felvételére, annnyival inkább, miután ezen — akár hordókban, akár palaczkokban beküldendő borok transitó fogyasztási adómentes kezelésének kérdése a nagyméltóságú m. k. pénzügyministerium ez iránt kiadott rendelete folytán a m. k. pénzügyigazgatósággal szintén teljesen rendeztetett. Fölkérem mindezeknél fogva az összes hazai bortermelő közönséget, valamint általában mindazokat, kik ez ügyben érdekeltek, hogy a f. évi január hóban általam kibocsátott mintapincze szabályzat értelmében boraikból megfelelő mustaramenyységet hordókban vagy palaczkokban mielőbb beküldeni szivezkedjenek, hogy ily módon a kétségkívül üdvös hatású intézmény úgy az egyes termelők, mint az összes hazai borászat érdekében működését mielőbb megkezdve a hozzá kötött várákosásoknak teljes mérvben megfelelhessen. Budapest, 1881. május hó 27-én.

Miklós Gyula,

borászati kormánybiztos.

— A kö- és téglafalak vízmentessé tétele. Vegyünk két és fél kilo szappant, egy kilo timsót, egy liter lenmag-olajat; a szappant addig főzzük az olajban, míg teljesen felolvad. A timsót finoman törjük meg s keverjük az olajhoz, időről-időre kis mennyiséget adva hozzá, az így származott elegyet mindaddig keverjük a tűz mellett, míg a timsó teljesen felolvad benne; ezután szűrjük be az egészet a használatra szánt edényekbe. Használat előtt a falakat jól ki kell szárítani s aztán bekenni e folyadékkal; egy angol szaklap állítása szerint a hydraulikus cementnél is jobban megvédi ez az átnedvesedni szokott falakat a víz behatása ellen. (M. f.)

— **Lószerszám eltartásának módja.** A bőrből készült lószerszámok rendszeren vízzel mosatnak, mi egy francia gazda szerint igen ártalmas, mert merevvé és szárazzá teszi a bőrt, mi által a lovak bőrén feltörések okoztatnak. Ezen bajon segíteni lehet a következő eljárás által: Keverjünk össze repce- vagy lenolajt egyenlő mennyiségű faggyúval, e keveréket tűzön megolvasztva, kenjük be vele a kantárnak, szügyelőknek és hevedernek belső, a ló bőrével érintkező felületét. Ez eljárás gyakori ismétlése által a lószerszám külön állapotban lesz tartható s gőznek és víznek igen jól ellenáll. —

(M. f.)

— **Marhavész elleni intézkedés.** Mint értesülünk, a magyar és lajhán-tuli kormány a marhavész meggyátlása érdekében a már érvényben levő intézkedéseket léptette életbe. Az orosz és magyar vaspályák már előbb „marha be- és leszállítási állomás”-oknak kijelölt állomásain kívül egyes marhák csak azon esetben adhatók fel és adhatók le a többi állomásokon, ha a fel vagy leadott marhák vérszemes-

ségét különlegesen igazoló marhalevelekkel láttatnak el. Ezenkívül elrendeltetett, hogy: 1. A vágómarha nem adható fel együttesen a tenyész- és haszonmarhával s azok nem is helyezhetők közösen egy és ugyanazon vasuti kocsiba. 2. Külföldről érkező marhák nem helyezhetők oly vasuti kocsiba, melyben belföldi marhák szállítatnak. 3. A be- és lerakodási állomásról is csak azon esetben továbbítható a marha-rakomány, ha az állatok egészségi viszonya ellen alapos kifogás fenn nem forog.

(F. é.)

Üzleti heti szemle.

(A „Pesther Lloyd” nyomán.)

**Gabona és gyapjupiacz Budapest, 1881. majus 28-tól
junius 4-éig.**

Buza szilárd üzlet, forgalom 45,000 metermázsa, ár 10 frt 90 kr.

Rozs jó üzlet, forgalom 3000 metermázsa, ár 10 frt.

Árpa jó üzlet, forgalom 4000 metermázsa, ár: takarmányárpa 6.65 frt, seres árpa 7.50 frt.

Zab jó üzlet, forgalom 3500 metermázsa, ár 6 frt 70 kr.

Törökbuza szilárd üzlet, forgalom 12,000 metermázsa, ár 6.50 frt.

Gyapju. A múlt héten folyt le a Budapesten Medárdnapi vásár, a mely igen szerény eredményt mutatott fel. Eddig alig jöhetett 1000 metermázsa régi és új nyiratu gyapjunál több forgalomba. Gyárilag mosott gyapju mintegy 7500 kilo adatott el 2 frt 05—2 frt 60 kron belföldre. Az árak az előző héthez képest változatlanok.

Gabona-árak:

minimum és maximum: Budapest junius 4. | Bécs junius 4.

Buza	12 35 — 13 70 frt	10 95 — 14 00 frt
Rozs	10 45 — 10 60 frt	10 70 — 11 55 frt
Árpa, takarmány	6 70 — 6 90 frt	6 50 — 7 25 frt
Árpa, szeszfőzésre	7 55 — 8 35 frt	8 90 — 10 60 frt
Árpa, seres	8 65 — 9 75 frt	9 70 — 10 60 frt
Zab	6 55 — 6 85 frt	6 75 — 7 05 frt
Törökbuza	6 10 — 6 20 frt	6 50 — 7 20 frt

Budapesti marhavásár junius 2-ikén. Összes felhajtás 1379 drb. nagy és 914 drb. apró marha. Ebből eladatott 23 drb. bika, 805 db. ökör, 429 db. vágó tehén, 186 db. fejős tehén, 36 db. bival, 705 darab borju, 208 darab bárány. Árak: bika darabonként 85—146 frt, ökör páronként 200—335 frt, vágó tehén páronként 160—290 frt, fejős tehén darabonként 80—200 frt, bival páronként 170—235 frt, borju darabonként 11—32 frt, bárány páronként 5.50—7 frt. Húsárak 100 kilonként: ökörhús 49—51 frt, tehénhús 47—49 frt, borjuhús 50—80 frt, bivalhús 44—46 frt.

Bécsi marhavásár majus 31-ikén. Összes felhajtás 2829 drb és pedig 1423 drb. magyar, 918 drb. lengyel és 448 drb. német fajta, melyből 2766 drb. ökör, 31 drb. tehén, 32 drb. bika és — drb. bival. Árak 100 kilonként: magyar hizó 50—59 frt, lengyel 51—55 frt, német 52—60 frt, tehén

45—51 frt, bika 50—52 frt, bival — — frt. Lában darabonként 107—230 frtot fizettek.

Kőbányai sertésvásár június 4-én. (Az első magyar sertéshizláló és kölcsönelőgező részvénytársaság jelentése.) Külföldi piacokról érkezett lanyhább jelentések, a nagy készletek, csekély kiviteli szükséglet és csökkenő zsirarak folytán, az üzlet pang és az árak nyomottak.

Jegyzett árak: magyar válogatott áru 240—280 klgr. nehéz 54½—55 kr., 180—240 klgr. nehéz 53½—54 kr., öreg 300 klgr. tuli 51—52 kr., vidéki sertés 51—52 kr., bánáti 51½—52 kr. Transitóban: szerbiai 49—52 kr., románai 49—52¼ kr., tuskés 49—51 kr.

Takarmány árak: tengeri bánáti 6.20 frt, román 6.30 frt. árpa 7.00 frt. Helyi állomány: május 27-én maradt: 81,694 darab; hozzá hajtatott: alvidékről kövér 4759 drb., sovány 2922 drb., Szerbiából 3972 drb., Romániából 1264 drb., magyar államvasutal 1011 drb., budai vámoknál 151 drb., együtt 14,079 drb., összesen 95,773 drb. Elhajtatott: Felvidékre 507 drb., Bécsbe (m. h. 279 drb.) 3306 drb., Csehországba 447 drb., Bodenbachon át 1165 drb., Ruttkán át 659 Budapesti fogyasztás 2748 drb., Kültelki fogyasztás 100 drb., magyar államvasutal 39 drb., együtt

87,714 drb., marad állomány 87,002 drb. A részvény szállásokban 21,221 drb. van elhelyezve.

Az egészségrendőri és transito szállásokban marad május 27-éről 12,978 drb., felhajtatott: romániai 1264 drb., szerbiai 3972 drb., együtt 5236 drb., összesen 18,214 drb., elhajtatott 3507 drb., marad állomány 14,707 drb. és pedig 6794 drb. szerbiai és 7913 drb. romániai. Az egészségi vizsgálatnál eddig 1848 drb. a fogyasztás alól kivonatott és technikai czélokra feldolgoztatott.

Disznózsír június 4-én, kész áru hordóval együtt 68—68.50 frt, július-augustus havi kötésben hordó nélkül 67.50 frt.

Szalonna: vidéki szalonna 60—61 frt, városi áru 64—65 frt, füstölt szalonna 69—70 frt.

Bécsi sertésvásár május 31-én. Összes felhajtás 3766 drb. és pedig 962 drb. nehéz, 1281 drb. középhez és 1523 drb. süldő; melyből 1986 drb. magyar, 1523 drb. orosz-lengyel, 189 drb. szerb és 68 drb. oláh fajta. Árak 100 kilonként: nehéz 50—51½ frt, középhez 46—49 frt, süldő 36—39 frt; szalonna és zsír 66—68 frt.

Felelős szerkesztő: GAMAUF VILMOS.

Piaci árak.

A heti vásár			Egy hectoliter vagy meternázas*						100 kilo		1 köbméter	1 kilo
helye	napja		szista buza	egy buza	rozsa	árpa	zab	törökbüza	széna	szalma	tüzifa	marhabőr
Á r a k r a j o z s r o k b a n												
Beszterce			—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Grossó	június 3		790	540	520	345	199	360	220	—	250	48
Ónk-Szoreda	június 1		725	—	525	330	275	450	220	75	200	36
Bécs			—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Dóva	június 4		1150	845	820	—	240	610	505	160	230	44
Szebenváros	június 4		650	550	525	—	130	325	300	180	300	44
Fogarás	május 30		915	—	685	—	190	490	245	90	240	42
K. Fehérvár			—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Éy.-Sz.-Miklós	május 28		860	—	575	525	275	475	330	100	160	40
Kolozsvár	június 2		910	—	700	—	240	330	250	240	350	46
M. Vásárhely	június 2		970	870	835	625	240	475	300	190	450	44
Nagy-Ényed	június 2		1065	810	715	—	125	350	340	205	260	44
K. Szében	június 3		730	610	560	—	230	330	180	110	300	46—48
Szegsvár	június 2		655	430	525	—	200	340	160	—	170	44
Sz.-György	május 30		780	700	500	300	190	340	340	160	250	40
Sz.-Régen	június 2		762½	600	550	—	217½	340	340	200	240	40
Sz.-udvarhely	május 31		775	600	550	—	250	425	250	60	220	40

*) A csillaggal jelelt árak meternázásra értendők.

Mellékletek

100 darabonként 1 forint 50 krajával számítottak.

A hirdetés szövegét a t. megrendők minden külön díj nélkül teljes szerinti arányban változtathatják.

Az "Hirdetési gazda" hirdetési díj-szabályzata.

A kívánt tér. megnevezése	szari hirdetésnél									
	1-3	4-10	11-15	16-20	21-30	31-36	37-42	43-52	53-60	61-62
1/16 v. egész oldal	7	20	30	40	55	70	85	100	110	120
1/8 v. fél "	4	10	15	20	28	35	42	50	55	60
1/16 v. negyed "	3	6	9	12	16	20	24	28	30	33
1/32 v. nyolcad oldal	2	3	5	7	9	12	15	18	20	23
1/64 v. tizenhatad "	1	2	3	5	6	8	9	10	12	14

Kézenkötés 20 kr. belkötés annyi, az elsőszor a hirdetés megjelenik.

Egyletünk t. tagjai és lapunk t. előfizetői

25% vagyis egy negyedrészt összegében részesülnek a hirdetésük bekiadásakor tagsági vagy előfizetői minőségükre hivatkozva.